

SCHOOLBANKEN VOOR POPO

DAGBOEK

POPOKABAKA
(DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO)

1/2/2013 – 8/3/2013

VRIJDAG 1 FEBRUARI

Vroeg dag vanochtend, slapen gaat niet langer want de spanning stijgt teveel en te snel. Om half 7 stipt vertrokken met onze bus, met Kathy Crommelinck als chauffeur, richting Zaventem. Nooit gedacht dat Zaventem zo een schoon rond punt had, we konden het verschillende keren bekijken. Tijd om bagage af te leveren, afscheid te nemen en door de douane te wandelen. En wandelen zullen we, want onze gate was op het einde van een immense gang waar we bij aankomst onmiddellijk konden inchecken. Het deed deugd, te voelen, horen, ... dat we zoveel meelevende familie en vrienden hebben. En up we go! 8 uren in de lucht die letterlijk voorbij vlogen. Bij aankomst in de luchthaven van Kin (shasa) zit Domi reeds op ons te wachten. We leren meteen dat ze in Congo iets kennen van wachten. Eettelijke keren bleef die bagageband voor ons draaien en na een uurtje zijn ze er eindelijk, onze valiezen. Wij hebben het uurwerk, zij duidelijk de tijd! Met dit Afrikaans spreekwoord zullen we moeten leren leven. We kruipen met z'n allen in Zuster Lievkes' jeep en doorkruisen Kin. Alle stereotypen onder de vorm van overvolle, geblutste, volgeladen wagens blijken ook te kloppen. De rit brengt ons uiteindelijk naar het klooster in Binza waar we vermoedelijk 3 nachten blijven slapen. Kan niet zeggen dat we een verkwikkende douche namen, was met een klein straaltje te doen, maar verfrissen deed het wel ... voor even, voldoende om hopelijk de slaap te kunnen vatten.

1

ZATERDAG 2 FEBRUARI

We mogen uitslapen vandaag tot half 9. Dan ontbijt met gebakken eitjes wegens een jarige zuster. Vervolgens op stap naar Kin, boodschappen doen. Amai, wat een verkeer. In doodgewone straten slagen ze erin om met 3 naast elkaar te rijden terwijl voetgangers overal opduiken en trachten over te steken zonder aangereden te worden terwijl brommers links en rechts inhalen. Parkeren waar je maar wil, alles is hier mogelijk. Niet durven invoegen is gelijk aan niet op bestemming toekomen. Onderweg talloze kraampjes met vanalles en nog wat. Zakjes water, zakdoeken, fruit tot oliefilters toe. Allemaal schots en scheef, gemaakt met wat wij onder de noemer afgedankte materialen klasseren. Daarachter huizen? Constructies waar mensen wonen, en veel volk dat allemaal naar ergens onderweg lijkt. Langs de wegen overal vuilnis, wegens geen ophaling noch een vuilnissysteem. Wat kan branden wordt plaatselijk verbrand. Aan elke hoek verkopers, die met de auto meelopen om toch maar iets te kunnen verdienen. Plots een drievaksbaan (x2) met een nog grotere wirwar aan verkeer. Op grote kruispunten zetten ze politie in. Er is dus blijkbaar toch een systeem want verkeersborden en -lichten bestaan hier amper. Wel grappig, 6 flikken aan 1 kruispunt, waarvan, ja echt waar, 1 sukkelaar die moet werken. Enfin, blij dat we het centrum gehaald hebben. We worden gedropt in een stoffenwinkel waar we meteen moeten kiezen want we krijgen een panje (traditionele kledij!). En nu hops naar Domi waar we verwacht worden op een verjaardagmaaltijd voor Dan, haar zoon. Domi zelf is nog op het werk en zal ook niet meer opdagen gezien het plotse overlijden van een collega. We krijgen het eten bediend, alleen voor ons, het gezin at vooraf of doet dit nadien. Mama Céline kookt superlekker. Gekookte aardappelen in een tomatensaus, worst, vis en een omelet, en frieten met mayonaise en ketchup. Dan is er siësta, we moeten namelijk wachten op nog bezoekers uit België die met ons meerijden naar het klooster. Wij willen echter een heel klein beetje op verkenning en gaan op stap met Celya en Enis, Domi's dochters, gewoon 2 straten verder, even naar kraampjes kijken en hier en daar een foto nemen. Een beetje spannend wel, want we worden overal in de gaten gehouden. Uiteindelijk besluiten we wijselijk terug te keren en verder te wachten,

alleszins niet slecht om te wennen aan die warmte. Rond half 6 zijn we thuis en hebben vrijaf tot 7 uur. Ideaal om het dagboek aan te vullen, eens te mailen, foto's door te sturen. Eén klein probleem ... er is geen stroom, dus niks van dit alles. Dan maar een douchke, in het donker. Jazeker, we hebben een douche, alleen komt er geen water uit de kraan. Gelukkig doet de lavabo het wel.

ZONDAG 3 FEBRUARI

En nu over op de manuele dagboekversie gezien dit een 2de dag zonder stroom is. De toestellen raken allemaal plat maar de stylo's zijn goed gevuld. Wat een bijzondere dag vandaag, 45 worden in een klooster in Kin, 20 nonnekes die rond de tafel dansen en zingen om je een verjaardag te wensen, Afrikaanse cadeautjes krijgen ... we gaan de hele dag vieren en genieten zegt Lievke. Eerst naar Kin, laatste boodschappen doen, dan even bij de priesters binnen, een kort mailtje versturen en we nemen Noko Roland mee. Een priester uit Popo die hier ook een hele week is. Vervolgens trekken we naar een soort Congolees "Puyenbroeck" in Kincole. Veel muziek, allemaal eetkraampjes, en een wirwar van kind-verkopers, die echt alles maar dan ook alles aanbieden. We kiezen een pintje, amai, da's elk 72 cl, met geroosterde apennootjes, gevolgd door gebakken banaan met maboke (liboke als het over 1 exemplaar gaat) een traditionele manier om eten te bereiden. Vis of vlees verpakt in een zakje gemaakt van bladeren, en dan gerookt op de bbq. En dan nu, een vaartje met een pirogue (een smal bootje, met 10 plastic stoelen erop) op de Congostroom. We leggen aan op het visserseiland waar tafels vol verse vissen liggen met al evenveel vliegen bovenop. Voorbij een vissersdorpje, enkele paalwoningen aan de rivier, een scheepsherstelbedrijf, buiten dienst zo te zien. Aan de overkant van de zeer brede stroom ligt Congo-Brazaville. Voila, we meren aan, met de nodige financiële discussies maar dergelijke scenario's beginnen gelukkig reeds te wennen. De schippers vinden dat ze ons meer hebben laten zien dan oorspronkelijk afgesproken dus passen ze de prijs maar een beetje aan. We laten de discussie over aan onze Congolese gids. Bij thuiskomst maken we nog een wandeling naar mama Josée. Mama Josée is leverancier voor het weeshuis en er moet nog een bestelling geplaatst worden. Alweer bij een pint van 72 cl. De zusters hier maakten een koolsla, we praten nog wat na met andere Belgen die een bezoek van 3 weken brengen aan een voedselproject in Dinga. We zullen elkaar vermoedelijk nog tegenkomen. En dan 9 uur skype uur, alle kinderen op post. Het is goed om ze te horen, alsook mémé en Jeroen die ook een verjaardag willen wensen.

2

MAANDAG 4 FEBRUARI

Nog één dagje met uitslapen want morgen is ons vertrek gepland richting binnenland. Valiezen zijn opnieuw gepakt, we zijn er klaar voor en kijken er met spanning naar uit. Vandaag allerlaatste inkopen gedaan in een Europese supermarkt, om typische Afrikaanse panjes geweest voor alle meisjes op vrouwendag, boodschappen thuis afgezet, stoffen meegenomen om te slijten in een matrassenfabriek. Dan naar het atelier van schrijnwerker Michel. Hij maakte reeds 30 schoolbanken, die met een volgend transport meekunnen naar Popo. Ze zijn super gemaakt, de kinderen zullen blij zijn. De overige worden door Michel in Popo zelf gemaakt zodat transportkosten kunnen vermeden worden. Père Roland opgepikt en nog eens lekker gaan eten, frietjes met visbrochette in een Belgisch restaurant. Terug naar huis en naar mama Josée om onze bestelling bloem en koekjes te betalen ... uiteraard niet verwacht dat we opnieuw moesten eten, frieten met kip en ... alweer een grote pint van 72 cl! Eindelijk terug naar huis nu, ondertussen zijn alle elektrische toestellen zo goed als plat, het zij zo, de stroom komt wel terug. We bekijken het al een beetje op zijn Afrikaans. Een verfrissende douche dan maar, met een plantapot en een helpende hand van Myriam (en omgekeerd). Stroom

noch water, 't is echt niet evident en zeker confronterend, maar het wordt ondergaan. Stroompannes ontstaan dikwijls doordat leidingen worden opgegraven om zo stroom te kunnen aftappen. Onnodig te vertellen dat dit grote problemen veroorzaakt.

DINSDAG 5 FEBRUARI

Vroeg uit de veren want we willen tijdig vertrekken. De auto is echter niet goed geladen, opnieuw dus, en maar wachten. Grappig hoe Congolezen die moeten wachten snel in slaap vallen, momenten dat ze moeten werken, doen ze dit dan omgekeerd ook hard. Lievke neemt het stuur van de jeep, Noko zit achteraan, Myriam en ik mogen zoals steeds vooraan, we moeten alles goed kunnen zien (en zitten dan ook zachter). Onze chauffeur Noko Bertin bestuurt de volgeladen pick-up, samen met 2 boy-chauffeurs. Het gaat vlot doorheen Kin en daarna ook, rond het middaguur zitten we reeds in Mbakana. Hier stoppen we voor de picknick. Wij eten ons brood, onze zwarte collega's zweren bij hun boule national, fou-fou (een maniokbol) vergezeld van groene blarengroenten en iets als een kwartel (heel herkenbaar geserveerd enkel ontdaan van zijn pluimen en verder gewoon gebraden in zijn geheel). De volgende stop is Lonzo, waar een grote school/internaat is en waar 2 van lievkes kinderen verblijven. Ze brengt ze lekkers en betaalt ook het schoolgeld. Hier stopt de weg of toch minstens de wegbedekking. Vanaf nu enkel aardeweg die er goed bij ligt naar het schijnt. Het gaat allemaal vlot. Lievke haalt met momenten 60km/u, op de beste stukken, daartussen is het soms heel traag, de putten zijn diep. In zand rijden heeft een beetje een vers sneeuwgevoel. Goed doorrijden en bestaande sporen volgen is de boodschap, niet remmen want dat glijdt, we zien de pick-up voor ons heen en weer wiegen, en soms erger, maar we blijven overeind. De avond valt snel, langs de aardeweg verschijnen hutten en dorpjes, kinderen springen overal te voorschijn, geen idee waar ze allemaal vandaan komen. Bertin stopt in een dorpje, wij rijden voorop. Lievke doet het goed, zo goed zelfs dat ze gas bijgeeft om een lekkere wilde kat wat verderop toe te voegen aan onze menu. Helaas zonder succes. Kasinsi nadert, oeps, een heel erg grote plas voor ons, foute afslag genomen, dus in achteruit, om zo nog een tussenstop te hebben. Een dorp zonder stroom, zonder water, zonder bereik, echt weg van de wereld. We worden hartelijk verwelkomd en ingewijd met één of andere noot, geen kwaad zal ons nu nog overkomen. Snel verder naar Boko waar we de pick-up achterlaten om benzine te sparen. Hier neemt Bertin het stuur over voor toch wel een helsere rit, tussen bomentunnels, in diepe groeven, en vooral pikdonker. Een superchauffeur die Bertin, we hebben geen beetje schrik, zijn zelfs niet wagenziek! Alweer een warme ontvangst in Niangi, waar ze ons op dit late uur (22u) nog opwachten met een warme maaltijd bestaande uit fougou en antiloop.

3

WOENSDAG 6 FEBRUARI

Bij het ontwaken zien we pas goed waar we overnacht hebben ... in een convent van Jezuïeten. Vergane glorie alom. Ooit was dit hier prachtig, maar vandaag zouden we dit thuis onder de noemer "vervallen" klasseren. Hier is het echter pure luxe. Momenteel leven hier nog 4 broeders terwijl er plaats is voor minstens 30. Eromheen is een dorp gebouwd, met een verpleegpost en een materniteit en verderop een school bestemd voor alle omliggende dorpen. Het is ook helemaal geen uitzondering dat kinderen één uur naar school moeten wandelen. We brengen eerst een bezoek aan de koewachters die een kudde mooie bruine koeien verzorgen. 10 exemplaren zijn eigendom van het weeshuis. De koeien lijken op het eerste zicht ok maar zijn dit niet, voornamelijk door het drinken van bevuild water. De kudde laten drinken aan de rivier zou het probleem oplossen maar ook onrust geven tussen de andere kuddehoeders. De koewachters en hun familie wonen in enkele armtierige

hutten, bezitten een paar magere kippen en honden. Een meer dan mensonwaardige toestand. Niettemin houden ze vol, werken hard (de koeien naar de drinkplaats begeleiden duurt zeker 2 uur) en goed (te zien aan de omheining en het respect dat ze hebben voor hun dieren). Lieveke luistert naar hun problemen en zoekt mee naar een geschikte oplossing. Nu kan ze niet veel meer doen dan het probleem meenemen en geeft hen wat extra schoolgerief, brood en een koekje voor de kinderen. Deze mensen zijn ondanks de omstandigheden heel gemotiveerd, doen hun job zo goed als het kan maar hebben gewoonweg niet de middelen. Zonder steun komen ze onmogelijk vooruit. Bij terugkomst wacht ons een schaal fruit mango, banaan, ananas, papaya, ... allemaal plukrijp van de boom dus boordevol smaak. We worden uitgenodigd om het middagmaal hier te eten en nadien rijden we door naar Popo. Er is rijst, auberginemix en een soort wilde kat, lekker bereid op de Leuvense stoof. Père Jacques (een Waalse priester die hier al meer dan 40 jaar leeft), wordt nu toch wel erg grauw, hij voelde zich gisteren ook al niet goed. We brengen hem naar zijn kamer, hij heeft bijna 40° koorts. Hij is koppig, wil niet weg, want hij weet dat dit ook het moment is dat hij naar België zal worden overgevlogen ... laat mij hier maar sterven, blijft hij herhalen. Lieve en de verpleger overtuigen hem om toch naar Kin te rijden, met de wagen van Lieveke. Een andere optie is hier trouwens niet en de eerste weken wordt er verder ook niemand verwacht. In de jeep komt een matras achterin en weg zijn ze met Père Jacques. Ik hoop dat hij de kans krijgt om terug te komen, laat dit niet zijn laatste afscheid zijn. We blijven bewogen achter, niet goed wetend wat gedaan of wat we meegemaakt hebben. Hier zijn ze echt van de wereld afgesloten, geen bereik met de gsm, enkel radiofonie en als het meezit een vlagje internet (door een schotelantenne en een beetje stroom van de zonnepanelen). We doen een wasje, frissen ons op en zijn de koninginnen van het convent. Een jonge broeder gaf ons toelating om ondertussen even te internetten, helaas nam hij de sleutels mee. Straks dan maar als hij terug is. We werken het dagboek bij, laden laptops op. Na het eten willen ze graag nog hun dagelijkse portie tv van een uurtje (groter is de batterij niet), maar wij hebben blijkbaar alles opgebruikt. Met een enorm schuldgevoel kruipen we in bed. Maar ook daar komt de slaap niet, we draaien, woelen, door de emoties van die dag en door het onbereikbaar zijn. We kunnen niet laten weten dat we ok zijn, ongetwijfeld is het thuisfront nu heel erg ongerust. Op een volgend moment moeten we toch nog extra meegeven dat zo'n toestanden dus kunnen. Aan deze nacht kwam bijna geen eind, hopelijk beleven we dit niet te vaak

DONDERDAG 7 FEBRUARI

Zeer moe opgestaan na een onrustige nacht. Onrustig omwille van geen contacten met het thuisfront, omwille van het gevoel van onbereikbaarheid bij onheil, schrik dat iedereen zich zal afvragen waarom er geen nieuws komt. Er is enkel de radiofonie en dan kan je maar hopen dat aan de andere kant toevallig iemand een bericht opvangt. Onrustig ook omdat de koewachters en hun schrijnende armoede door ons hoofd blijven malen. Ook het wegbrengen van een missionaris die bij zijn mensen wil blijven en het afscheid dat hij krijgt blijft aan onze ribben kleven. Hopelijk zien ze hem hier nog terug. Acht uur ondertussen en we zijn klaar voor deel 2 van de rit. Popo wacht. Met ons konvooi van 2 wagens hebben we veel bekijks, maar omgekeerd hebben wij gelukkig ook veel om te bekijken. Wat een natuur. Het eerste stuk brengt ons door een bos, daarna wacht een immens landschap, uitgestrekt, heuvels die net nog geen bergen zijn, met hier en daar groepjes bomen, alleenstaande exemplaren, groene weiden, maniokplantages. Enkele kuddes met bruine koeien doorkruisen het landschap. Een brugje over een kleine rivier. Bertin springt uit de wagen en vult zijn fles met fris en naar het schijnt nog zuiver rivierwater. Even verder alweer een tussenstop, mensen profiteren ervan om iets mee te geven als je met een wagen langskomt, via via komt het wel terecht

waar het moet zijn. Onmiddellijk worden stoelen gebracht, alweer een grote pint, en een verse ananas, met pili pili! Ditmaal staan we in een hutdorp met een behoorlijk grote school. De studenten zijn examens aan het maken, we mogen toch even binnenkijken. Amai, in een strooien hut, beschermd tegen de zon zitten ze met een stuk of 6 op een dikke stok, die verbonden is aan een nog groter exemplaar, welke dienst doet als lessenaar. De leerlingen komen als uit een doosje, overal, ze dragen allen een blauwe broek/rok en een wit hemd/t-shirt, kraaknet. Hoe doen ze het in die kleine hutjes? Nu volgt het moeilijkste deel. De toegang tot Popo is echt niet evident. De aardeweg kent diepe gleuven, geërodeerde banen bomentunnels, diepe zandslipsporen, we zien de pick-up voor ons echt wel overhellen. Lievke volgt, geeft gas en zet de tractie toch maar even aan. We rijden Popo binnen, toeterend ter hoogte van het weeshuis en ja hoor, zoals voorspeld komen de kinderen luid roepend, Ma Ma Lievke, afgelopen. Meteen hangen er 10 kinderen op ons, ze betasten onze witte huid, voelen aan onze haren, stellen zich voor, dragen een gedicht voor en verrassen ons op een welkomstlied. Sylvain, Carles, Emma, Caroline, Jules, Bram, Jeroen, Abraham, Noël, ... kindjes toch, hoe moeten wij nu onthouden wie wie is? We installeren ons in onze nieuwe thuis, hangen kaartjes op die het thuisfront meegaf en gaan bij de burens op bezoek. Onze komst werd reeds aangekondigd op radio Popo. Morgen moeten we zelf presenteren want de tamtam heeft lang geleden plaats gemaakt voor de radio en voor een uurtje zit iedereen aan zijn toestel gekluisterd om de laatste nieuwsjes te kennen.

VRIJDAG 8 FEBRUARI

6u15, de wekker zoemt, onze eerste Popo dag begint met regen. De koelte doet alvast deugd. Terwijl we naar de ontbijtzaal, onze living dus, wandelen, zien we dat de kinderen zich reeds klaarmaken voor de lagere school. Zij vertrekken alleen, 't is maar om de hoek, maar met de kleuters mogen we wel mee naar school wandelen tegen 8u30. Eens terug krijgen onze kleintjes een wasbeurt, de mama zeept ze in, wij drogen ze af en smeren in met bodymilk. Ze blinken allemaal, voor even. Mama Lievke zet ons aan het werk. Samen met de kleuters mogen we zweetende suiker uit de verpakking halen, amai, onbegonnen werk want ze vinden dit uiteraard zeer lekker. Elf uur en tijd om naar de DGM te gaan, de lokale migratiedienst, waar we dezelfde documenten moeten invullen als bij aankomst in Kin. Zeer gewichtig allemaal maar nog net iets corrupter want er moet en zal betaald worden, we kunnen er niet onderuit. Na de inschrijving nog een bezoek aan de burgemeester van het dorp, schijnt een zeer bekwame vrouw te zijn. Haar secretaris en ander personeel schrijven op bladen, en leggen dit in een vakjeskast. Zou dit nog ergens een doel dienen denk ik dan, of doen ze alsof? Het lijkt eerder het laatste. Bij aankomst zitten de kinderen allemaal netjes aan hun tafeltjes te eten, rijst met bonen, ze zijn er verzot op. Ons wacht alweer een degelijk Vlaams gerecht, een mengeling van gekookte aardappelen, gekookte eieren, erwten en worteltjes. Onze Congolese kookmama kan er echt wat van. 's Middags bereiden we onze laptop (het dagboek en de foto's) voor om te gaan internetten beneden in het dorp bij de paters Jezuiëten. Helaas is verbinding maken vandaag onmogelijk, we mogen zondag opnieuw proberen. Bij thuiskomst worden we alweer enthousiast verwelkomd en we spelen samen bal - en kringspelletjes. Ruthje, die deze ochtend nog heel erg schuchter was komt op de schoot gekropen, Jules steekt zijn armpjes uit, Lotte komt vertellen, ... en alweer komen ze onze haren van dichtbij bekijken en betasten, ze vinden dit maar iets raars. Alsook de witte huid, zoveel kinderen die over onze armen komen wrijven, precies of het wit zal afgaan. Tijd voor onze douche nu want hierna moeten we naar het lokaal radiostation, met een bereik voor groot-Popo. De manier bij uitstek om te communiceren met de andere dorpen. Wie een boodschap wil brengen, betaalt een bijdrage om de petroleum voor het opwekken van de stroom te kunnen aankopen. Op deze manier

wordt ook medische info doorgegeven, efficiënt om te weten te komen dat een bepaalde ziekte de ronde doet. Elke avond een uurtje radio, waar door heel veel mensen naar geluisterd wordt. En gehoord wordt het, want terwijl we huiswaarts wandelen worden we al bedankt voor onze aanwezigheid hier.

ZATERDAG 9 FEBRUARI

Vandaag zijn er geen uitstappen gepland, de rust komt een beetje terug want het is wel vermoeiend om overal goeiedag te gaan zeggen. Maar wel bijzonder interessant, gewoon binnenstappen in een totaal andere cultuur. De mensen hier zijn zo warm, we worden overal ontvangen alsof we eigen familie zijn. Het weinige dat ze hebben bieden ze aan, en krijgen we het niet op, dan moeten we het meenemen, geen zeggen aan. Op zo'n momenten draaien we wat ongemakkelijk rond op onze stoel, want wij aanvaarden dit liever niet maar deze mensen zouden ontgoocheld zijn. In ruil laat Lieve vaak iets achter zoals brood, vis, schoolgerief. De dag begint alweer met het wassen van de kleintjes. Nadien gaan we in de cité naar de markt, chikwanges (maniokbereiding in een blad) halen voor enkele van onze kinderen die deze middag met de jeugdbeweging op weekend gaan. De grootste kleuters vergezellen ons, want zij moeten niet naar school op zaterdagvoormiddag, de grotere kinderen wel. Omdat zij ook een extraatje verdienen kopen zij op de markt vers gebakken beignets. Bij terugkomst hebben we bezoek van een moeder wiens zus overleden is bij de geboorte van haar kind. Ze kwam eerdere week bij Lieve vragen om dit kindje hier onder te brengen. De kinderen zijn dolenthousiast en, naar goede gewoonte als er bezoek is, noemen ze de nieuwe baby "baby Kathy." Voilà, zo heb ik hier een doopkindje en meteen een reden om terug te komen. Ze is supermooi, heeft veel en lang krullend haar, smalle lange vingers en ze lijkt supersterk wat hier als vrouw zeker geen overbodige luxe is. Het is opvallend hoeveel zorg de kinderen hier voor elkaar dragen. De grotere meisjes en jongens zijn allemaal "mama" of "papa" van "hun" baby. Ze helpen ze bij het eten, troosten, ... doen dat super ondanks hun leeftijd van 9 of 10 jaar. Vandaag krijgen zij een beetje meer aandacht, we proberen een hinkelspel te tekenen in het zand. Helaas vinden de kleintjes dit uiteraard super aantrekkelijk en springen net als die grote kinderen over en weer. In een mum van tijd is onze tekening verdwenen. Langzaam breekt de schemering aan, matrassen worden binnen klaargelegd voor de baby's, en het eten komt op tafel. Ze kijken al uit naar morgen want dan is het zondag en ze weten dat we dan een snoepje mogen uitdelen. Wij kijken er ook al naar uit.

Bayo (tot een volgende).

ZONDAG 10 FEBRUARI

Mbote (goeiedag)

Zondag, we mogen een uurtje langer slapen vandaag en dan naar de mis in de kathedraal waar we zullen aangekondigd worden. We zijn ook wel nieuwsgierig naar een mis vol gezangen. Jules en Abi zitten bij ons op schoot, ideaal moment om nog een slaapje te doen, lekker geknuffeld op de schoot. Ze zijn ook maar goed 1 jaar, en voor ons een reden om niet steeds rechtop te staan, want dat duurt en blijft duren. Dikke twee uren later is het gedaan. Snel iets drinken want we zijn uitgenodigd op een etentje bij de Jezuïten in de cité. Er wacht een aperitief op z'n Vlaams, dan lekkere rijst met vis uit de Kwango rivier en witte bonen. Ook geproefd van pondou (trekt op andijvie, maar dan met maniokbladeren). We mogen ook nog een poging doen om op internet te raken maar dat lukt dus opnieuw niet. Is wel ontgoochelend, zou zo graag het dagboek doorsturen en wat nieuws laten aan

het thuisfront. Een beetje Belgisch nieuws horen ook maar de Europese gsm werkt al evenmin. Om half acht rinkelt de telefoon. Sisaja zitten aan de andere kant maar wel alweer een slechte lijn. Nu op weg om de jongste kinderen die op kamp waren af te halen. Daar waren de oudsten dan weer niet tevreden mee, dus uiteindelijk worden het 2 ritten met telkens ongeveer 25 kinderen achteraan in de jeep. Ik geloof dat de mensen eerder het gezang van de kinderen horen en dan pas de auto. Dat is toch echt een groot verschil met het thuisfront. Bij thuiskomst moeten de kleintjes natuurlijk ook even de auto in voor een ritje, Jules de ingenieur offert zich hiervoor graag op. Diezelfde Jules werkt hier trouwens met 15 man personeel en nog 20 extra arbeiders uit het dorp. Lievke is namelijk bezig met uitbreiden van het weeshuis. Er komt een nieuwe vleugel, een bijkomende watercitern en een boerderij. Mr. Jules belooft dat de werken ongeveer volgende week zullen klaar zijn, daarna volgt een groot Bayakafeest. Alle weeskinderen van dit huis, die momenteel bij familie verblijven omdat ze te groot zijn voor het weeshuis maar wel financieel gesteund worden, zullen via de radio opgeroepen worden om te komen meevieren. Hiervoor gaan we binnenkort op pad, in een van de kuddes een koe halen, want dit is een uitgelezen moment om vlees te eten. Ben er al nieuwsgierig naar want iedereen zal er op zijn mooist bijlopen, in hun kleurrijke panjes. Na het avondeten nog een partijtje rummikub, het dagboek aanvullen, snel slapen want de vermoeidheid slaat toe. Het was dan ook wel een hele warme dag vandaag.

MAANDAG 11 FEBRUARI

Veel te vroeg dag. Raakte maar niet in slaap vannacht. Na het dagelijks ritueel van kleuters naar school brengen en kleintjes wassen, helpen we bij het rangschikken van de kleren. Per kind worden ze genaamtekend zodat ook zij hun eigen spulletjes hebben. Vinden ze heel fijn. Vervolgens stapelen we alles op hun rek. Zo is het snel half 12 en we worden verwacht bij de ziekenhuisdirecteur die ons een rondleiding zal geven. Er zijn evenveel verschillende gebouwen als diensten, maar gelukkig is zijn ziekenhuis momenteel niet overbevolkt. Er liggen 2 ondervoede kinderen. Hun huid verdwijnt door de ondervoeding, zeer pijnlijk, de directeur gelooft dat ze het zullen halen. Er ligt ook een kindje van 5 met een darmperforatie. De kans dat zo'n kind het haalt is 30 %, maar hij stelt het redelijk. We schrikken wel van wat we te zien krijgen in het ziekenhuis. Armoedig, weinig hygiënisch. Iedereen doet zijn best met de schaarse middelen die er zijn. Er is geen enkele staatstussenkomst. Mensen die langskomen betalen voor de consultatie en op de manier probeert het hospitaal alles en iedereen betaald te krijgen. De materniteit is er beter aan toe. Met hulp van het Sint Jansziekenhuis uit Brugge werden de kamers opgefrist, de verloskamer is netjes onderhouden, maar voor de rest helemaal niet te vergelijken met de ziekenhuishygiëne bij ons. Nadien brengen we nog een bezoek aan een naaister die onze panje zal maken. Zij woont in een typisch lemen huisje waar ze in de kamer haar naaimachine heeft. Telkens opnieuw worden we warm ontvangen. Bij de burens is er veel rumoer, luide muziek en dans. Het lijkt alsof er een feest aan de gang is, maar uiteindelijk blijkt het een rouwceremonie te zijn voor een pas overleden baby. Bij thuiskomst komt ook baby Kathy aan, ze mocht het ziekenhuis verlaten samen met haar tante die haar de eerste weken gevoed heeft. Vreemd toch, ze kreeg een melkopwekkende medicatie van plaatselijke planten toegediend. Iets wat hier vaak gebeurt als mama's sterven en een familielid het zogen overneemt. De tante, zelf nog een kind van amper 20, komt in het ziekenhuis verder op krachten want zowel zijzelf als haar eigen kind zijn ondervoed. Lievke geeft ze wat extra te eten. Om thuis te komen zal ze zeker 3 à 4 dagen moeten stappen, met haar eigen kindje van 2 en een groter kind van 4 van de overleden mama. De kinderen sluiten de nieuwe baby onmiddellijk in hun hart, en willen haar allemaal knuffelen, aiai, gelukkig is zo'n baby zeer flexibel. We geven haar een flesje, maar hier moet ze aan wennen, ook dat zal zeker en

vast lukken. Welkom in ons midden, kleine Kathy, je hebt geluk, jouw toekomst is hier tot aan je diploma verzekerd. Laat je maar van je beste kant zien hoor, het zal je zeker en vast verder brengen.

DINSDAG 12 FEBRUARI

Na de traditionele ochtendactiviteiten, maken we ons tegen de middag klaar om bij onze priesters te gaan eten. Alweer op bezoek, maar ook dit valt reuzengood mee, warm welkom en aangename babbels. Bij het dessert krijgen we van die lekkere mangostans, supervruchten. Gezien ons enthousiasme krijgen we het voorstel om mee naar hun boerderij te gaan waar deze vruchten massaal groeien. Dat willen we uiteraard heel graag zien. We spreken met de priesters af om hen met de jeep tegen 15 u op te pikken. Eerst een siësta nu. Noko en Joel begeleiden ons terug, maar halverwege verstarren we. De kleine jongen uit het ziekenhuis is overleden, en zoals de traditie het voorschrijft brengen ze hem, in de handen gedragen, te voet naar zijn huis terug onder begeleiding van zijn zingende en treurende familie. Waar zit het verschil tussen hen en wij? Waarom gaan kinderen hier dood aan banale dingen. Fundamenteel oneerlijk! De siësta brengt een beetje rust in ons hoofd, en we kunnen toch nog genieten van de uitstap naar de boerderij, met mangostans-, koffie – , bananen- en nog veel meer bomen. En een wandeling tot aan de Kwangostroom, ongelooflijk mooi uitzicht hebben we daar. De kinderen zijn blij dat we terug zijn, vooral de groteren nestelen zich even. Elodie stelt veel vragen over waar ik vandaan kom en ik vind het wel leuk erover te vertellen. Tot ze plots vraagt hoe “mijn” rivier noemt? Ik denk even na en besluit dan toch maar de “Schelde “ te noemen. Ze had graag geweten of dit dan de stroom is waar ik drinkwater haal en mezelf ga wassen? Het antwoord ben ik haar nog steeds verschuldigd.

8

WOENSDAG 13 FEBRUARI

Woensdag is gelijk aan marktdag in Popo. We gaan te voet naar de cité en gebruiken binnenwegjes die ons toelaten zeer mooie foto's te maken. Popo is eigenlijk een heel groot dal, omgeven door lage bergen. Allemaal mooie groene, afgeronde toppen rondom. Met heel veel bomen, palmbomen, fruitbomen die nu super groen zijn en veel vruchten dragen. Om de hoek stroomt de Kwango, een mooie grote rivier met veel voedzame vis, toch wel vrij snelle stroming en naar het schijnt ... ook wel krokodillen. Ik hoop dat we ze niet te zien krijgen. De kleine padjes brengen ons langs lemen huisjes, gebundeld per families, met een omheining die meestal gemaakt is van dikke bamboestokken. Het pad leidt over een erf, de mama's en kinderen komen aangelopen en willen ons allemaal een hand geven. Een kleintje loopt plots wenend weg, heeft schrik van onze kleur. We ruiken de markt reeds. Vissen die gerookt worden, pigmenten die overal liggen, een wirwar van kraampjes allerhande en volk, veel volk. Veel bekijks ook, we zijn blijkbaar een beetje tekort gekleed naar plaatselijke gewoontes en vallen dus extra op. Gevolg: een hoop kinderen die voor, achter, naast ons lopen en ongelooflijk veel geluid produceren. We hebben geluk, Bertin is ook op de markt om de thompson (vis) te verkopen. Eens de pick-up leeg is kunnen wij meerijden, terug naar huis, de berg op. Vlug ons gaan omkleden, want we zijn uitgenodigd in Flandres. Alweer veel te goed gegeten. De plaatselijke vis met rijst en super zachte spinazie. Als dessert gebakken banaan. Terug thuis doen we een dutje, 't is nodig. Anderhalf uur later schieten we wakker en kunnen terug even naar de kinderen die er nog zijn. Enkel nog een tiental van de kleinsten want de anderen zijn voor enkele dagen huiswaarts , het is hier namelijk ook krokusvakantie. Ondertussen zijn Ria en ya Lieve ook toegekomen want ze hebben vergadering. Wanneer, hoelang, waar, thema? Geen idee maar dat komen ze wel te weten. Op z'n Afrikaans, organisatie is niet hun sterkste punt. Ria kijkt ernaar uit om door te rijden, 3 maand

geleden moest ze dringend overgevlogen worden naar België, maar ze is nu weer tiptop in orde en dus bijna terug thuis. De aankomst in Kasongo Lunda is voorzien voor zondag, dan is ze terug bij haar levenswerk. Ze richtte in Kasongo Lunda een verpleegsterschool en een materniteit op. We wensen haar daar alvast nog heel vele jaren toe.

DONDERDAG 14 FEBRUARI

Vandaag is Abi opgestaan met hoge koorts en een gezwollen hand. Ze krijgt een spuitje tegen koorts en ontsteking, de dikke blaas op haar hand wordt opengeprikt en ontsmet, er gaat geen verband rond. Ze zou het er toch maar afhaken. We vragen ons af of dit wel goed komt want die kindjes lopen wel de ganse dag buiten, in het zand. Als ze allemaal proper en gewassen zijn trekken we naar het depot waar een hoop zakken op ons ligt te wachten om gesorteerd te worden. Kinderkleden mogen op het rek, kleden voor volwassenen worden gesorteerd om te kunnen verkopen. Voor super weinig geld weliswaar, maar op deze manier worden de transportkosten toch een beetje gecompenseerd. Vijf zakken later houden we het voor bekeken, het middagmaal wacht en gezien mijn slapeloze nachten doen we toch mee aan een beetje siësta. We brengen een bezoek aan het bos waar het hout voor de schoolbanken wordt verwerkt. Een rit met de jeep tot waar het niet verder meer kan en de rest te voet. Volgens onze Noko (nonkel Roland) is het helemaal niet ver, dus we starten de wandeling, en wandelen, en wandelen, en gaan verder, tot aan het dorp waar de planken staan. Super mooi gemaakt, stevig, recht, oranje hout, en vooral ook fiere bewerkers. Maar we zijn er nog niet, de zagers wachten op ons in het bos, is niet ver hoor (betekent in onze oren een dikke 10 minuten stappen), maar naar Congolese normen is dit toch nog wel een goed uur wandelen, midden door de brousse langs een piepklein paadje. We hebben gelukkig veel lokale mensen mee wat zeker handig is als we een rivier zonder brug over moeten, enkel voorzien van een stevige boomstam. Gelukkig staat aan elk hand iemand klaar om ons evenwicht te helpen bewaren. Verder bergop, bergaf nu ... tot we er eindelijk zijn, en dat blijkt meer dan de moeite waard. We kregen een zelfgebouwd staketsel te zien, waarop een zware boomstam rust. Deze wordt handmatig verzaagd in mooie, rechte, stevige planken. Hoe slagen ze hier in godsnaam in om op deze manier zo'n minutieus werk af te leveren. Chapeau voor deze mannen! Het enige wat ze nu ter ondersteuning vragen is koffie en suiker, om toch wat kracht te hebben overdag omdat ze pas 's avonds laat eten. Lieveke stemt toe. Hun betaling van de planken willen ze pas als alles klaar is. Ook hier is de Afrikaanse gastvrijheid weer groot. We krijgen allemaal een stoel aangeboden en een glas palmwijn, lekker zoet, niet te straf. De vrouwen uit het dorp maken zich boos, omdat wij dit als vrouwen wel aangeboden krijgen en zij nooit. Wij bieden deze vrouwen ook ons glas aan en de dorpsouderste kan niet anders meer dan toestemmen. Bij vertrek krijgen we alweer een grote tros bananen en een zak vol pindanoten mee. Als we bij de wagen komen zit Jeroen er te wachten, één van onze kinderen die bij zijn familie op krokusvakantie was. Hij wil terug mee naar huis, zegt niet veel, maar is vastberaden. Eenmaal in de wagen komt hij los, hij heeft honger en voelde zich toch niet helemaal welkom en had ons voorbij zien komen. Hij plukt 2 mooie bananen van de tros, nestelt zich tegen mij aan in de auto en begint alweer een beetje te stralen. 't is Valentijn en ze willen hier allemaal vieren. Lieveke haalt drank uit, Jules de boxen, Marina de tamtam. De chauffeurs worden uitgenodigd, en de priesters komen ook met 2. Laat het feest maar beginnen. Er wordt gedanst, op z'n Afrikaans, maar we toonden toch ook hoe wij dansen, grappig vinden ze dat en iedereen danst goed mee. Dansen en ritme zit hier echt wel in het bloed.

Vandaag zeer moedeloos opgestaan, is nu al een week dat ik slechter en slechter slaap, vannacht maar 1 uur geslapen. Dit is niet vol te houden, en ik weet niet hoe het komt, zal toch maar eens die bijsluiter lezen van de Malarone (malariapillen). Wat blijkt, Malarone kan leiden tot slapeloosheid. Gelukkig is Zuster Ria hier net op doortocht. Zij is niet alleen verpleegster maar heeft ook andere medicatie bij. Zuster Ria is ervan overtuigd dat ik deze nacht beter zal slapen en ik hoop het echt want ik ben niets waard vandaag. Op 't gemak dus, kindjes wassen, zitten, toch nog een paar zakken met kleren sorteren en geloven in de nieuwe medicatie. Na het eten een rustje doen, het bed zien brengt al onrust, zal toch niet lukken, maar 10 minuten later slaap ik, diep, een uur aan een stuk. Ik ben een ander mens als ik opsta, geloof er weer in dat het zal beteren. Ik hou het toch wat rustig en haal dagboeken in, want dacht dat dit 's avonds ook een oorzaak was van slapeloosheid, niet dus. Foto's klasseren, namen geven aan kindjes, ... 't is weer allemaal in orde. Toch nog even met de kinderen gaan spelen, veel volk ook aan tafel vandaag. Katrien, Kristof, Ludwine en Zuster Françoise, zijn in Dinga op bezoek in het centrum van ondervoeding en komen vandaag even bij ons langs. Leuk om hun verhalen te horen en te kunnen uitwisselen. Ook wij gaan op de terugweg op bezoek in Dinga en zullen het daar dan zelf kunnen zien, veel minder luxe wel dan wat wij hier hebben. 's Avonds nog een babbeltje met Ria en dan naar bed. Ik wil lezen tot ik in slaap val, maar helaas dat lukt niet, ik wacht en wacht, en heb geduld, want die medicatie hangt in mijn lijf ... hoop echt dat het werkt.

ZATERDAG 16 FEBRUARI

En toen werd ik wakker met de wekker. Voel me weer kwik en opgewekt, zie het allemaal terug zitten. Met dank aan Zuster Ria voor het aanleveren van de oplossing en de nieuwe medicatie. We geven de kinderen een extra knuffelbeurt tijdens het wassen en aanbrengen van de bodymilk, ze hebben het al snel door dat dit ons moment is, elk kind apart. En we genieten allemaal samen. Het doet deugd te voelen dat ze dit enorm appreciëren, zelf dit moment ook zo lang mogelijk willen rekken. Grappig ook hoe ze ons aangeven dat ze vandaag zin hebben in een ander kleedje of een leukere broek. Ongemerkt gaan we dan met de kinderen naar hun kastje en laten hen kiezen, ze voelen zich zo trots. Kleine Kathy krijgt een beetje een voorkeursbehandeling en mag met ons mee naar de kamer om verzorgd te worden, Jules mag ons ongemerkt vergezellen, het scherpt zijn zelfvertrouwen heel erg aan. Vandaag ook wat extra aandacht aan Carles, een baby van een maand of 18, heel stevig en groot, maar hij laat zich niet horen en zit steeds stilletjes op de mat. En ja, we mogen hem begeleiden bij zijn eerste stappen. Hij vindt het heerlijk om aan onze hand rond te lopen. Hij komt zelf aangekropen om een knuffel en een zitje op de schoot op te eisen. Super Carles! Je doet het goed! blijf in jezelf geloven, want ook jij bent de moeite waard. De voormiddag vliegt en we moeten eerst nog onze panje gaan passen. Wel een beetje spannend om te zien wat ze ervan gemaakt hebben? Het resultaat is fantastisch, de panje past bijna perfect als we niet teveel meer eten, 't is kitoko (Kiyaka voor mooi). We schuiven bij aan tafel, spaghetti Bolognaise vandaag, mama Singa maakt dit zo lekker. De namiddag is warm, veel te warm, we blijven binnen met Lieve en helpen met de herstelwerkjes aan de uniformen. Ons Abi staat al onopvallend op de uitkijk om toch ook nog een knuffel te krijgen, haar koorts is beter, het handje geneest maar traag. Dat kan ook niet anders want de kindjes zitten voortdurend op de grond. De avond zal later afgesloten worden, want er is momenteel een vergadering bezig voor de organisatie van het grote feest volgende zaterdag voor de opening van het nieuwe gebouw. Er wordt 200 man verwacht! Een beetje zoals onze benefiet voor Popokabaka. Maandag moeten we hiervoor een koe halen, palmwijn bestellen, bier inslaan ... Jules den ingenieur en onze noko priesters helpen, gelukkig maar.

ZONDAG 17 FEBRUARI

Vandaag wakker geworden na een super lange nacht, wachten is eindeloos als de slaap niet wil komen. Hoe moet dit verder? Dit houd ik niet vol, maar welk recht tot klagen heb ik tegenover het leven van deze mensen hier. We trekken onze panje aan en gaan ontbijten, onder grote aanmoediging van de werkmannen. Ze appreciëren het enorm ons zo helemaal ingeburgerd te zien. We gaan naar de mis in de cité, bij de Jezuïten die ons ook nog willen verwelkomen in hun dorp. Alweer veel bekijks om deze blanke vrouwen in een panje te zien verschijnen. In de kerk is het superwarm en benauwend, blij dat we buiten kunnen naar de zusters, waar we uitgenodigd zijn voor het middagmaal. Een groentenvoorgerecht, lekkere kip en vis met spirelli's en fou fou. Nadien een bezoekje aan de oever van de Kwango, die mooie, brede, snel stromende rivier. Helaas zit er hier sinds enkele jaren opnieuw een kaaiman en durven de mensen niet meer te zwemmen. Krokodillenvangers werden al ingezet, maar geloof en bijgeloof liggen hier soms nog dicht bij elkaar. Als een krokodil gedood werd vinden sommigen dat hiervoor een mensenoffer moet gebracht worden, wat alweer tot nieuwe discussies leidt. Thuisgekomen ga ik moedeloos wat rusten, alles wordt zeer lastig, helaas komt de slaap alweer niet. 's Avonds zit er een bont gezelschap samen ter voorbereiding van het feest. Op 1 week een feest organiseren voor ongeveer 200 man, je moet het maar doen. Hun enthousiasme geeft courage en we zijn echt nieuwsgierig naar zaterdag. Terug naar bed, na 1 uur wakker liggen beslis ik over te gaan tot slaappillen, genoeg gewacht nu!

MAANDAG 18 FEBRUARI

... en het heeft geholpen, wakker geworden om zes uur van een enorme donderslag. Tijd om op te staan dus. Ik voel mij een ander mens. Vandaag reizen we naar Itekwa en Imbela, als het stopt met regenen tenminste. De regen blijft echter met bakken uit de hemel vallen tot in de namiddag. Lievke beslist de reis met een dag uit te stellen want bij dit weer zullen de banen onberijdbaar zijn. Ondertussen wassen we zelf af, want in zo'n regenweer komt geen mens naar het werk. Grote schrik om doodgebliksemd te worden. Een terechte schrik trouwens. De kinderen vertrekken ook niet naar school, er zal toch niemand zijn. We profiteren van de koelte om verder kleren te sorteren. Marina zoekt vanalles uit om mee te geven naar Itekwa. Dit kunnen we daar dan ruilen tegen bonen. Na de middag moeten we drinkwater halen in de rivier. We vergezellen enkele van onze grotere jongens en ze hebben geluk, ir Jules wil wel tot daar rijden met de jeep. Daarna gaan we zoals beloofd een wandeling maken met de grotere kinderen. Ze vinden het fijn ons te leiden. De kleintjes daarentegen laten ook van zich horen en komen huilend achter ons aangelopen. We maken van ons hart een steen en sturen ze terug, enkel baby Kathy en Jules nemen we mee in onze panje. Alweer iets dat we bijleerden. Na het avondeten pellen we arachides, die moeten massaal gegrild worden voor het feest.

DINSDAG 19 FEBRUARI

Tijdig opstaan, want vandaag vertrekken we dus naar Imbela, met tussendoor een stop in Itekwa. In de hoop dat de baan goed ligt na al die regen van gisteren. De weg is inderdaad niet vergelijkbaar met wat we al kenden. Weggespoeld zand, weinig sporen, maar toch is er ons al iemand voor geweest. Peronez doet het goed, rijdt bruusker dan Lievke maar enorm handvast, die kerel moet ongelooflijke armspieren hebben. Hij trekt aan het stuur, soms met kleine bewegingen als in de auto-scooters, met zo nu en dan de tractie die moet helpen. Het landschap blijft weids, met mooie heuvels en groene vlaktes, groepjes bomen ook en op regelmatige afstand kleine dorpjes. Onderweg springen kinderen uit alle hoeken tevoorschijn maar de auto mindert geen vaart, trompt enkel opdat iedereen

tijdig uit de weg zou gaan. Dit lijkt vreemd, deed koning auto ook hier al zijn intrede? Neen hoor, de jeep moet nu éénmaal in die sporen blijven. Oeps , in de verte en hindernis, een ossenkar die duidelijk niet van plan is uit de weg te gaan. Dan moeten wij maar in de berm. Wat verder lopen we vast, te veel modder en de vierwielaandrijving trekt ons hier ook niet uit. Nu mag de boy-chauffeur zich bewijzen. Met zijn spade springt hij uit de auto en vult putten op, bedankt Lutu, dit ging snel! Even later alweer een hindernis, een grote vrachtwagen heeft zich vastgereden deze keer. Deze is al 5 dagen onderweg vanuit Popo naar Imbela en loopt steeds vast wegens veel te zwaar voor deze zandwegjes. Grote boomstammen worden op de baan gelegd en een kwartier later kan hij verder rijden en wij erachter. We hebben geluk en komen aan in een dorp, wat betekent dat we voorbij de vrachtwagen kunnen. In Itekwa nemen we een korte koffiestop, hier komen we morgen overnachten. De tocht loopt verder vlot en 2 uur later zijn we in Imbela. Een afgelegen dorp dat blij is om bezoekers te ontvangen. We krijgen een rondleiding, beginnen in de materniteit waar net een tweeling geboren is met een keizersnede. De kindjes zijn gezond en wegen elk 2,5 kg. We lopen de kamer binnen waar de mama ligt, ze zijn nog bezig met dichtnaaien. Onvoorstelbaar dat bij ons iemand een operatiekamer zou binnenwandelen. We bezoeken verder een paar families, gevolgd door een hele sliert kinderen, as usual ! Verderop zijn groteren aan het voetballen, in de hoop er ooit door iemand uitgepikt te worden en een mooie carrière te maken. En dan ook nog goed nieuws, de grote vrachtwagen is toegekomen!

WOENSDAG 20 FEBRUARI

Vandaag een bezoek gepland aan drie scholen in Imbela. Het middelbaar heeft een prefect, de lagere school een directeur. De drie scholen hebben alweer een probleem om de nodige middelen te kunnen inzamelen. Ideeën zijn er voldoende, maar het ontbreekt gewoonweg aan geld. De overheid komt zelden tussen, leerlingen moeten schoolgeld betalen waarvan leerkrachten worden betaald en nieuwe investeringen worden gedaan maar dit blijft meestal bij dromen. Als ouders echter geen geld hebben ... dan kunnen de leerlingen niet meer naar de les komen, hebben ze geen diploma, vinden ze geen werk en zo blijft de cirkel maar ronddraaien. Slechts een klein marktje hier in Imbela, maar het is dan ook oogstseizoen dus ook voor marktkramers, de meesten zijn naar de velden. Wij zetten onze weg verder naar de grote stroom. Deze was voorzien van een pont, een soort overzet waarop ook auto's konden. Het pont is echter enkele maanden terug gezonken, dus geen handelsbereikbaarheid. De vrachtwagen van gisteren is geladen met zwaar geschut om dit pont op te vissen. Hoe ze het zullen klaarspelen, geen idee, maar ik hoop dat ze erin slagen want het is voor hen wel een handelsdoorgang. Na de siësta rijden we door naar Itekwa. We gaan naar de kudde kijken waarvan 10 stuks vee van Lievke zijn. Zeer avontuurlijk dat wel, we zullen er overnachten in een klein huisje, waar de veearts eveneens verblijft. Myriam en ik delen een piepkleine kamer alsook ons bed. Dat wordt lachen. Eerst gaan we ons wassen, in een riviertje, ongelooflijke schone plaats en nog verfrissend ook. Na onze boterhammen wordt het kampvuur aangestoken, de chauffeurs en de koewachters komen er eveneens bijzitten. Het begin van een gezellige avond waar verschillen in cultuur aan bod komen. Zo is het blijkbaar onbeleefd te vragen hoe oud een man is of lachen ze onze commentaren op het hebben van verschillende vrouwen gewoon weg.

DONDERDAG 21 FEBRUARI

Een vrolijke ochtend, al lachend wakker geworden, van slapen is er niet veel in huis gekomen. Er lagen enkele mannen in de kamers naast ons die een ongelooflijk concert hebben gegeven, nooit

eerder iemand zo horen snurken. We genieten van ons wasje in de rivier, en vertrekken dan vrij snel want in Popo wacht veel werk voor het feest. Het is een rit met tussenstops. We nemen honing mee, champignons, zijn op zoek naar een geit om ir Jules cadeau te doen. Lievke bestelt ook enkele rieten stoelen voor in de "parloir", supermooie exemplaren. Ondertussen is de koe ook vertrokken en deze zou er vanavond moeten zijn. Bij thuiskomst helpen we meteen mee aan de opkuis van het gebouw, het etentje bij de dokters is uitgesteld naar vanavond. Baby Kathy zet ik bij mij in een wipperke. Gezien onze afwezigheid van enkele dagen komen de kleintjes ons snel halen, ze willen nog massaal veel knuffels. Op weg naar de dokter komen we hem onderweg zowaar tegen, hij is op zoek naar fris bier voor ons. Gezien ze geen ijskast hebben halen ze dit just in time. Eén van de dokters heeft morgen zeven operaties voor de boeg waarvoor we uitgenodigd worden. Bij thuiskomst zit alweer dezelfde "feest"bende bij elkaar. De voorbereidingen voor het feest lopen vlot, alles komt goed. Het thuisfront skypt, de verbinding laat te wensen over. Beide fronten vinden het wel wat lang worden, maar dat maakt het weerzien wellicht nog zo hartelijk.

VRIJDAG 22 FEBRUARI

Geen dag als een ander. Er moet extra hard gewerkt worden, een feest voor 200 man vraagt nu eenmaal heel wat organisatie. Borden, glazen, stoelen, bestek, ... het komt van overal. We wassen alles netjes af, schikken op tafels. Ondertussen wordt er buiten aan de maaltijd gewerkt, vissen gekuist, fumba (groene bladeren) en pondu (de maniokbladeren) worden fijngesneden, de koe wordt letterlijk doodgeslaan (de mensen van Gaya zouden het niet graag zien) en na het doodbloeden in stukken gesneden. Haar hoofd ligt er triomfantelijk naast. De kamers die leeg zijn worden geveegd, wij nemen de kast in de living eens goed onder handen tot ze blinkt, zo kunnen ze er hier een tijdje mee verder. Ingenieur Jules vindt dat de oven nog moet afgebroken worden, jammer want hij was mooi en heropbouwen zal pas voor binnen 2 maanden zijn. Gelukkig kan Beko verder lekker brood bakken bij Flanders. We nemen een iets langere siësta, want werken en warmte, 't gaat toch niet helemaal samen. 's Avonds wordt het ganse gebeuren overlopen, het loopt goed, maar we moeten toch wel tijdig starten morgenochtend. Ze zijn er hier helemaal gerust in, er zullen wel veel mama's komen helpen.

ZATERDAG 23 FEBRUARI

Extra vroeg opstaan vandaag voor iedereen. Voor ons blijft alles bij het gewone uur maar er moet nog zoveel gebeuren voor het feest. Iedereen blijft er rustig onder en, zo blijkt later ook, het komt goed. De werkmannen gaan voort met opbouwwerken van de keuken, die ze nog wilden verplaatsen en ruimen verder op. 't Is te zeggen, alles komt op één hoop te liggen. Bij een volgend bezoek moet dit afgewerkt worden. Langzaam komen van overal mama's en Zusters tevoorschijn die zich aan de kookpotten gezellig bij elkaar zetten, het feest is voor hen nu al begonnen. Heerlijke geuren komen ons tegemoet. Iedereen brengt stoelen aan, een schuilhut (zonnehut) waar het altaar komt, de laatste borden en bestek worden aangebracht. De kinderen zijn nu nog naar school, de kleintjes wassen we pas tegen 10 uur omdat ze dan proper zullen blijven. En dan is het zover, 11u30, de mis begint, gevolgd door de inwijding van het mooie gebouw. Lievke blinkt, is fier, en samen met haar Marina en de kinderen. Ze hebben geluk, dat hun paden elkaar hebben gekruist. Dat haar levenswerk

hier nog lang mag verder bestaan, dat haar kinderen de weg vinden naar een makkelijker maar even waardevol leven. Het buffet is ondertussen uitgesteld, geroosterde vis, kippenbouten, geroosterd biefstuk, een satéetje op de bbq, fou fou, pondu, bonen, gebakken aardappelen, beignets, limonade, bier en wijn ... kermis voor groot en klein! Voor de kinderen komt nu het hoogtepunt namelijk hun optreden. Elk brengt zijn versje, liedje of wens, ... we krijgen de krop in de keel, tranen vloeien. Dju toch, ze zijn gelukkig, en toch, ze hebben recht op zoveel meer! Welk voorrecht hebben wij toch, dit vandaag te mogen meeleven. 's Avonds beginnen we opnieuw, alle gemeenschappen zijn uitgenodigd, voor de maaltijd maar vooral voor de dans. En het is met de dans dat ze meteen beginnen, muziekinstallatie binnenslepen, aansluiten en de volumeknop gaat hoog. Muscadorfflessen knallen, zusters en broeders zijn uitgelaten, er wordt plezier gemaakt, wij genieten en zij duidelijk ook. Het is niet elke dag feest. Schitterend om te zien, hoe hun lichaam de muziek volgt, met stijve planken als wij wordt er veel gelachen, maar ze appreciëren het dat we meedoen ... plots, midden in het lied, valt de stilte. De stroom is op! Niet getreurd denken ze hier dan, de tamtam en wat gezang en we doen verder. Ondertussen was al iemand om een nieuwe batterij, het blijkt die van de kerk te zijn, er is weer muziek, dans, bier. Il faut se débrouiller. Lieve mensen allemaal, jullie zijn één voor één schitterend, we voelen ons echt waar helemaal thuis!

ZONDAG 24 FEBRUARI

Opkuis vandaag, om 7u30 zijn we er, wat later dan anders maar de wekker liet het blijkbaar afweten. Dat deed deugd. Amai, we zijn verrast, bijna de ganse afwas is al gedaan, alles is zo goed als opgeruimd. We helpen waar we nog kunnen en voor de rest is het zondag, rustdag. Even helpen nog bij de kleintjes, want de groten zijn de volledige voormiddag naar de mis. Ondertussen wordt de pick-up volgeladen, terugkeer naar Kin voor Ir Jules en nog 10 van zijn medewerkers. Ook Zuster Clarisse moet er achteraan bij maar krijgt 2 extra kussens. 't Zal hier stillekes zijn zo zonder Jules en zijn werkers. Tijd nu voor het aperitief en na het middageten toch maar een siësta. Ideaal moment om de was te doen, en het dagboek en de foto's wat bij te werken, want met de drukte van het feest is er weeral achterstand. Een onweer nadert snel, we hebben er hier al verschillende gehad, maar nog niet zo erg als dit. De stroom is uitgeschakeld maar er komt toch nog licht uit de 2 TL lampen, de bliksem zit er blijkbaar in. Gelukkig blijkt nadien dat er geen schade is, wel eng om zien. De ramen zijn allemaal gesloten en toch komt het water binnen, de slag zit verkeerd. Dit moet nog bij op het "af te werken" lijstje voor Jules. Onze zonsondergang bij noko Curee en Joel valt in het water, de wijnavond ook. Maar niet getreurd, we doen het omgekeerd, ze komen bij ons foto's kijken en een pintje drinken. Morgen zal de zon ongetwijfeld opnieuw schijnen.

MAANDAG 25 FEBRUARI

Vandaag een beetje een luie dag, of een uitrustdag, want we zijn toch al veel onderweg geweest. In de ochtend gaan we op bezoek in de lagere school. De directrices zijn altijd vereerd als ze een rondleiding mogen geven. Donkere wolken steken alweer op, dus beslissen we maar om niet naar de school van Zr. Jeanne te gaan. Maar goed ook, we bereiken nog net op tijd de paillotte en schuilen bij de kleintjes. Thabo, de meest creatieve van de bende maakt van de tafel een vliegtuig, en iedereen vliegt mee. Alle kleintjes lopen er nog ongewassen bij, oprissen zal door de harde regen vermoedelijk ook niet meer gebeuren begrijp ik. Ik loop dan maar om de badjes en sleur ze binnen, ook bij slecht weer moeten onze kindjes er toch proper bij lopen. De kinderen kijken al nergens meer vreemd van op, vinden het zelfs een leuk idee om binnen gewassen te worden. En de mama's vinden ons sowieso

al een beetje eigenaardige wezens, maar ze zijn blij met alle hulp en laten ons begaan. Kleine Jules en Kathy krijgen alweer voorkeursbehandeling, een beetje bij ons op de kamer. Kathy'tje valt in haar zitje in slaap (en ik vind dit niet erg), en ze slaapt bijna 4 u lang. Voor mij dus ook een rustige leesnamiddag, Myriam doet het begrip siësta alle eer aan. Ook de avond verloopt rustig, met een gezellige babbel met Marina in de living.

DINSDAG 26 FEBRUARI

Alweer tijdig uit bed want we vertrekken vroeg naar Kasongo Lunda bij Zr. Ria. Ik ben heel benieuwd want hierover kregen we via Sabine al veel te horen. De weg is slecht, maar het regent alvast niet. Halfweg, aan een brug met zicht op Angola stoppen we voor een pick nick. Gezellig, dit deden we hier nog niet en in een mum van tijd tovert Lievke allerlei uit de auto. In de rivier zwemt een kind. Noko raadt hem aan er beter uit te komen omwille van de krokodillen in de Kwangostroom. Maar ze vertrouwen erop dat het water momenteel te laag staat voor krokodillen. We rijden snel verder, want donkere wolken kondigen zich aan. Gelukkig vallen er slechts enkele druppels. De bloemenboog hangt op en we worden hartelijk ontvangen door Zr. Ria. We doen een kleine wandeling in de cité en gaan mee naar de materniteit. Een vrouw is in haar dorp bevallen maar de placenta bleef steken. In een draagstoel hebben de dorpsbewoners haar te voet naar de materniteit gebracht en eens Ria erbij kwam was het probleem snel opgelost. Later blijkt dat moeder en kind het goed stellen. Na de maaltijd, ravioli, gaan we vroeg slapen. Reizen is best lastig.

15

WOENSDAG 27 FEBRUARI

Deze ochtend bezoeken we de materniteit, de pediatrie, het ziekenhuis en het wijkgezondheidscentrum. De steun van Memisa, en de leidende hand van Ria zijn hier voelbaar. Toch wel een groot verschil met Popo. Niettemin vernemen we van enkele verpleegkundigen dat zij een maandloon hebben van ongeveer 10 USD en dat voor goed opgeleide mensen. Van zo'n loon kunnen ze echt niet leven. Nadien een bezoek aan de plaatselijke pastoor, Noko zit er ook en we nemen samen een aperitief, gevolgd door een bezoekje aan de makt. Na de siësta gaan we dag zeggen aan de zus van Zr. Marina, alwaar we alweer op lekkers worden getrakteerd, daarna naar het Jezuïtencollege en dan naar Bibiche en Denis die naast hun eigen kinderen ook 2 weeskinderen in hun gezin hebben opgenomen. We zijn terechtgekomen in een wel heel erg warm nest, maar ook voor deze mensen is het moeilijk de eindjes aan elkaar te knopen. En wij, we krijgen alweer een warme maaltijd voorgeschoteld. Bij het horen van een zingende, joelende, menigte gaan we kijken. De feestelijke optocht blijkt voor een overledene te zijn die op een draagberrie, boven het hoofd van 15 man, al lopend en al zingend naar zijn huis wordt gebracht. Na de optocht volgt de "deuille", 24 u zingen en dansen ter ere van de overledene, gevolgd door de begrafenis. Een compleet andere manier van rouwen en omgaan met de dood dan wij gewoon zijn. De avond valt, de luchtvochtigheid moet hier hoger zijn dan in Popo, want het is hier zwoel. Douchetijd dus met alweer de slappe lach in onze badkamer. We zijn niet voorzichtig meer en gieten gewoon emmers over elkaar, het meest verfrissende ooit, super opgekweekt komen we er uit.

DONDERDAG 28 FEBRUARI

Vandaag tijdig opgestaan, want we vertrekken op uitstap naar Kigunda, niet heel ver weg maar wel met slechte baan. Net buiten Kasungu Lunda, zien we in de verte een groep mannen komen aanlopen met een vrouw op een draagberrie. Later vernemen we van Zr. Ria dat deze vrouw ok is na een

spoedkeizersnede. Ondanks de vele sensibiliseringsmomenten blijven vrouwen soms nog te lang in hun dorp, of willen ze liever in het dorp bevallen, met alle gevolgen van dien. Daartegenover ervaren ze ook dat jonge vrouwen toch meer op consultatie komen. Vier maal tijdens een zwangerschap waarvan de echtgenoot minstens 1 keer moet meekomen. Mocht de overheid de ziekenhuizen toch maar enige ondersteuning geven dan zou hier toch al minder leed zijn. Het is duidelijk dat het gisteren een zwaar onweer was want op onze baan hebben we 6 omgevallen bomen moeten verwijderen. Lutu, de boy chauffeur wist waarom hij vandaag mee was. Met verenigde krachten hebben we de weg opnieuw vrijgemaakt. We rijden alweer door een prachtig stuk natuur, heel bosrijk, fris groen, riviertje ... We worden naar gewoonte hartelijk ontvangen met een aperitief, een glaasje frisse palmwijn, arachides, bananen, in de paillotte in de supermooie tuin van de priesters. Ze zijn hier blij om bezoekers te ontvangen, want hier, in dit afgelegen gebied is bezoek zeldzaam. We krijgen een rondleiding in hun grote tuin met fruitbomen, varkens, groenten en krijgen zelfs pompelmoezen mee voor onze kindjes. Super vruchtbaar is het hier, ze kweken ook sla. Hier krijgen toekomstige priesters hun opleiding en we maken kennis met hen. We trekken ook naar het klooster van de zusters maar helaas is er maar eentje thuis, de vier anderen zijn naar het werk (school). Na een wandeling langs de school en de rand van het dorp worden we uitgenodigd op een maaltijd. We blijven nog wat praten maar moeten vooral tijdig de terugweg aanvangen. Terug bij Zr. Ria moeten we eerst op bezoek bij de hoofdvroedvrouw, een goede vriendin van Sabine. Ze is gevlucht op het werk om ons te kunnen ontvangen, uitprikken is iets wat daar nog niet gekend is, en voor de 10 dollar per dag vindt ze het gerechtvaardigd om even te verdwijnen. Ze moet tijdig vertrekken want ze geeft deze avond een uiteenzetting op de lokale radio over het gevaar van illegale abortussen. In het klooster dekken we de tafel buiten. Bibiche en Denis, waar we gisteren te gast waren, brachten alweer eten. Ongelooflijk hoe verwend we hier worden. Als afsluiter krijgen we hier ons afscheid, gezang begeleid door een tamtam, waarbij 2 zusters ons geschenken bezorgen.

Zo mooi, zo intens. Bedankt voor de panje en het pigmentpotje!

VRIJDAG 1 MAART

En nu snel naar Popo, het zijn onze laatste dagen. We willen graag nog wat extra tijd voor onze Popo kinderen, en Lievke schenkt ons met plezier een dagje extra. Als geen ander voelt ze ons aan en bereidt ons nu al voor op het afscheid, dat aan de ribben zal hangen. Halfweg de rit houden we halt aan de brug van waar we Angola kunnen zien. Er zwemmen alweer een aantal kinderen in de rivier en ik waag me erin tot aan de knieën, het is zo verleidelijk bij deze warme temperaturen. Enkele dorpsbewoners staan nogal te discussiëren, nadien vernemen we dat ze het over mij hadden. Als ik mij in het water zou wassen zou ik een uitslag krijgen, maar als ik enkel met mijn voeten in het water zit, zal er niets gebeuren. En de krokodil hoef ik helemaal niet te vrezen, want die eet geen blanken. De weg is modderachtig, met dank aan diegene die voor ons richting K° Lunda zijn gereden en de weg vrijmaakten, zij hebben hard moeten werken aan alle omgevallen bomen. We volgen voor het eerst de foute sporen, want we rijden vast in de modder. Een dik half uur hebben Lutu en Peronez gewerkt om modder weg te graven en takken te leggen, geholpen door plaatselijke bevolking. Daar blinkt het Popo-kruis op de hoogste berg, we zijn er bijna, en ja, de kinderen hoorden ons al aankomen en we krijgen van hen een koninklijke ontvangst. Nu gaan we eerst een uurtje met hen spelen. Ondertussen zijn de tweelingen Matti en Mateo aangekomen. Ze zien er nog zo kleintjes en fragiel uit, zijn ook maar een dikke week oud. De mama stierf in het ziekenhuis, de papa bracht ze te voet, 110 km ! Als de kinderen aan hun avondeten beginnen, trekken wij eindelijk naar de "gerenomeerde"

zonsondergang bij de priesters. We zouden hier prachtfoto's kunnen maken, helaas is de zon al weer achter de wolken verdwenen ... het wil maar niet lukken, geen zon, wel wijn, het wordt een gezellige aperitief. Bij thuiskomst leggen we onze kleintjes in bed en gaan we met de meisjes naar het noviciaat.

ZATERDAG 2 MAART

We doen ons laatste wasje, en maken de afscheidscadeautjes klaar. Deze morgen brengen we nog een bezoek aan de school van Zr. Jeanne. Alweer zien we armtierige gebouwen, wiebelende banken, borden waar je niet meer kan op schrijven, maar ook gemotiveerde leerkrachten en directie. Jules en Kathy hebben we dicht bij ons, vinden dat dit kan voor de laatste dagen. Op de middag heb ik met Loth foto's overlopen en naampjes aangevuld, een leuke ervaring voor ons allebei en zij schreef voor het eerst op een computer. Tijd nu om witte kleren te zoeken voor onze 7 kinderen die gedoopt worden. Carle, Jules, Kathy, Alana, Geert, Matti en Matteo. Ze krijgen eerst een badje, met voorverwarmd water, om nadien te kunnen stralen. Jules en Carle die al 18 maanden oud zijn weten niet goed wat er gebeurt maar ze ondergaan welwillend hun privilegepositie van deze namiddag. En wij, wij zijn alweer fier, want wij zijn meters die bij de doop mochten aanwezig zijn in Lievke's nieuwe Kapel.

17

ZONDAG 3 MAART

't Is bijna afgelopen. We beginnen met opruimen, dan kunnen we de rest van de dag nog bij de kinderen zijn. We gaan ook nog een laatste keertje naar de kathedraal van Popo, met Abi en Jules op schoot. Abi was duidelijk niet uitgeslapen, want na 5 minuten zijn haar oogjes alweer toe. De mis begint vandaag met vertraging gezien het grote onweer dat voorbij trok maar naar het einde toe zit de kerk toch goed vol. Lievke is niet mee deze keer, heeft nog massa's administratie af te werken om mee te geven naar België. Bijgevolg is het bij ons wat twijfelen hoe het allemaal moet, vooral in de offerande. En ja, tijdens de offergang zag ik mensen gniffelen en onze 2 pastoors lachen, ik begrijp het niet ... blijkt dat ik naar de offerande ben gegaan met de papa's. Tja, 't is hier ook allemaal wat ingewikkelder. In de namiddag willen de kinderen met ons op stap. De grotere kinderen willen eigenlijk naar de voetbalmatch. Myriam en ik splitsen dus om iedereen een beetje tevreden te stellen. We doen niet veel meer dan wandelen en kinderen tellen maar zijn toch een tijd onderweg. Bij terugkomst gaan we douchen want straks komen alle gemeenschappen op bezoek om afscheid te nemen. We kijken er niet erg naar uit, zouden dit moment met weken willen rekken, maar het thuisfront wacht! Het was een aangename avond met een lach en een traan. Afscheid nemen van onze nieuwe vrienden is helemaal niet evident. Dank, dat we zo dicht bij jullie mochten komen.

MAANDAG 4 MAART

Geen zin om op te staan, het afscheid schrikt ons af. We hebben hier zo'n intens verblijf gekend dat nog langer mag duren. Maar misschien moeten we opnieuw dromen, plannen, ... gewoon terugkomen nu we weten hoe gewaardeerd en welkom wij hier zijn. Voor ze naar school gaan krijgen onze kinderen allemaal hun afscheidscadeautje, de kleuters brengen we zelf een laatste maal naar school en proberen hen duidelijk te maken dat we bij terugkeer er niet meer zullen zijn, weg naar onze eigen kinderen. Ik weet niet of ze dit helemaal snappen. We hebben geluk, zouden vroeg vertrekken, maar het vertrek wordt een beetje uitgesteld en daar zijn we niet treurig om. Het is wel beter dat de kinderen allemaal op school zitten, dat maakt het voor ons minder pijnlijk. En we krijgen

nog wat extra tijd, dus ja, een laatste keer onze kleintjes een bad geven, zij begrijpen niet waarom wij er zo lang over doen om hen af te drogen, in te smeren, te kleden, en 1000 kussen te geven, ...als laatsten komen Carles, Jules en Kathy aan de beurt. Na hun laatste verwenbeurt die wij hen kunnen geven, want die mama's daar doen het ook met hart en ziel, vallen Kathy en Carles naar goede gewoonte in slaap in mijn armen. Myriam houdt Jules dicht bij haar. Iedereen is ondertussen langs geweest om ons te groeten, nieuwe gsm-nummers en mailadressen zijn opgeslagen, laat ons nu maar vertrekken, in de stilte van het bijna lege weeshuis. Maar Lievke beslist om hier toch nog maar te eten, de kleutertjes zijn ondertussen terug, Carles en Kathy toch nog wakker geworden. En dan is het plots tijd om te gaan, de groten zijn er nog niet, maar we rijden langs school. Eerst nog even dag zeggen aan de priesters, woorden schieten tekort want hebben net de kleintjes achter ons gelaten. Op school komen de groten allemaal aangelopen, nog een laatste knuffel, een laatste groet, een traantje hier en daar.

Lieve kinderen, medewerkers van het weeshuis, Ir Jules, Priesters, Zusters, Jeanne, Ria, ya Lieve, Joël, Marina, Noko en Lievke, jullie zitten ongelooflijk diep in ons hart, jullie gaven ons een fantastische tijd, we zullen iedereen zo missen.

En dan zit Lievke aan het stuur, Bertin heeft er een nachtelijke rit opzitten en mag in de auto nog wat bijslapen. Hop naar Dinga, onze laatste tussenstop, waar we al weer een heel erg warm welkom krijgen.

DINSDAG 5 MAART

In Dinga brengen we een laatste bezoek aan materniteit en ziekenhuis, welke ook hier niet verschillen van wat we reeds zagen. Armoede troef dus. Hieraan is ook een centrum voor ondervoeding gevestigd. Een nobel principe, ondervoede mensen kunnen hier op krachten komen. Er is een moestuin, en een keuken, maar ook hier is nog werk aan de winkel, veel werk! Verderop zijn ook visvijvers, eveneens van dit project. Naast eigen gebruik verkopen ze ook vis om zo het ondervoedingscentrum te voorzien van enige werkmiddelen. De verantwoordelijke toont ons, heel erg fier, zijn vijvers en hij mag best tevreden zijn over het resultaat. Lievke heeft veel interesse, want ook zij denkt na over de toekomst. Haar weeshuis moet zelfbedruipend worden en die vis uit die vijvers geven eten, maar ook inkomsten. Ineens wordt het voor ons ook duidelijk, we zullen opnieuw sparen, geld inzamelen om haar lange termijnvisie wat te ondersteunen.

WOENSDAG 6 MAART

5u30, zacht geklop op onze deur, Lievke komt ons wakker maken voor vertrek naar Kin. We zien de zon opstaan, het is lekker fris rijden op dit moment. Bertin is ook goed uitgeslapen en brengt ons in 1 adem naar Kasinsi waar we ontbijten. Vreemd, ziet er helemaal anders uit bij klaarlichte dag. We hebben nog een tussenstop in de school te Lonzo waar we ook al onze weg kennen. Voor we het weten zijn we in Mbankana, voor een stop met primus en arachides. Ook het moment om even tegen de boom te gaan aanleunen omdat de réseau er beter is en onze sms-en naar de buitenwereld te versturen. En dan is de cirkel helaas rond, we staan terug in Kin. We rijden door om ons van de nodige stofjes voor kleedjes en tassen te bevoorraden, we gaan cadeautjes kopen op een lokale markt (amai dit doe ik nooit meer) en onze vlucht moet nog bevestigd worden. Daarna worden we verwacht voor een lekkere spaghetti bij mama Chance, de schoonzus van abé Joel) en haar gezin, alweer superwarme mensen waarbij je het gevoel hebt elkaar al jaren te kennen. De rit brengt ons verder

naar Binza, ons eerste huis. Het voelt een beetje als thuiskomen en we installeren ons nog even op onze kamer. Nog 2 daagjes te gaan.

DONDERDAG 7 MAART

Lieve zorgt er voor dat we vandaag nog wat op stap kunnen. We starten met een rustige voormiddag, waarbij we onze boeken uitlezen want ya Lieve gaat mee en die is op dit moment nog op school wegens voorbereiding van vrouwendag morgen. Na een rit door Kin, omdat er nog volk moet opgepikt worden, kan ik niet wegsteken blij te zijn met de aankomst in het bonobopark. Kin is vuil, stinkt naar uitlaatgassen en er is een drukte van jewelste ... compleet het tegenovergestelde van de brousse waaruit we komen. We bezoeken een bonoboproject omdat deze met uitsterven bedreigd zijn, wat me in het dagelijkse Westerse leven heel erg zou fascineren, maar wat me hier een heel erg wrang gevoel oplevert. Bonobo's krijgen hier de lekkerste vruchten, baby-apen lopen rond met een pamber, er is een stenen gebouw voorzien van hangmatten om de nacht door te komen, ...stel daar dan de ondervoede kinderen tegenover, de slechte hygiëne in ziekenhuizen, de hutjes waar mensen in wonen...

19

VRIJDAG 8 MAART

Vandaag zou een dag vol vrolijkheid moet worden. Het is vrouwendag en blijkbaar heel erg gevierd in Congo. Mama's maken nieuwe panjes, steken hun dochters in eenzelfde kleedje, nemen deel aan optochten, zingen, dansen en feesten. Een dag waarbij al deze sterke vrouwen eventjes hun armoede vergeten en genieten. Maar het mag niet ... uit solidariteit met de vrouwen in Oost-Congo, waar er oorlog is. Begrijpelijk maar wel jammer, want deze dag is het teken van hun verbondenheid, hun kracht! Wij leveren onze bagage in bij Sabena en gaan met Lieve lunchen. Een momentje om te mijmeren, melancholisch te worden, te bedanken en opnieuw te plannen. We zijn meer dan welkom, morgen al! We zijn ook blij met het plotse bezoek van Ir. Jules die afscheid komt nemen. Als we naar Ndjeli (de luchthaven) rijden, zit ons jeepke weer vol, iedereen wil mee om ons uit te zwaaien. De incheck verloopt, dankzij Domi, heel vlot en geeft ons de mogelijkheid om met iedereen nog een allerlaatste primus te drinken. Domi begeleidt ons tot aan de deur en overhandigt ons Lieve's afscheidsbrief. Met rode ogen, zitten we heel stilletjes op ons vliegtuig...

Bayo allemaal !